

TEKNE POLİÇELERİ KAPSAMINDA MÜSİLAJ HASARLARI

21/06/2021

Teknelerde müsilaj sebebiyle meydana gelen hasarların Tekne Sigortası nezdinde teminat kapsamında olup olmadığı hususunu, henüz yargıda emsal gösterilebilecek bir karar veya içtihat bulunmadığından TTK, Sigortacılık Kanunu, Tekne Sigortası Genel Şartları ve tekne poliçelerine eklenen Enstitü Yat Klozları ile özel klozlar çerçevesinde değerlendirmek doğru olacaktır.

TTK'nun 1409. maddesine göre;

“Sigortacı, sözleşmede öngörülen rizikonun gerçekleşmesinden doğan zarardan veya bedelden sorumludur.

Sözleşmede öngörülen rizikolardan herhangi birinin veya bazılarının sigorta teminatı dışında kaldığını ispat yükü sigortacıya aittir.”

TTK md. 1409 ile hukukumuzda “rizikonun genelliği” ilkesi terk edilerek, “rizikonun özelliği” ilkesi benimsenmiştir.

Bununla birlikte, Sigortacılık Kanunu m. 11/4'de halen *“Sigorta sözleşmelerinde kapsam dâhiline alınmış olan riskler haricinde, kapsam dışı bırakılmış riskler açıkça belirtilir. Belirtilmemiş olan riskler teminat kapsamında sayılır”* düzenlemesi bulunmaktadır. Ancak, TTK md. 1409 daha yeni bir düzenleme olduğu için Sigortacılık Kanunu'nda yer alan bu düzenlemenin örtülü olarak ortadan kalktığı yorumunun yapılması mümkündür. Özetle, yeni TTK ile birlikte, hukukumuzda “sigortacının sadece sigorta sözleşmesinde öngörülen rizikolar için sorumlu olması” esası benimsenmiştir.

Yine, Tekne Sigortası Genel Şartlarının Sigortanın Konusu başlıklı A.1. maddesinin ilk cümlesinde *“Bu sigorta, poliçede belirtilen süre içinde gemi veya diğer deniz ve göl araçları ya da bunlara ilişkin diğer sigorta ettirilebilir menfaatlerin maruz kalabileceği rizikoları, poliçede belirlenen koşullara bağlı olarak güvence altına alır”* düzenlemesi bulunmaktadır.

Tekne Sigortası Genel Şartları'nın A.3. maddesinin 2. cümlesinde ise, “Ziya veya hasar yahut sorumluluk tazminat ile bunlara ilişkin masrafların kapsam ve içeriği, teminata dâhil ve istisna edilen rizikolar, bu poliçeye eklenen özel şartlarla belirlenir.” hükmü bulunmaktadır. Bu nedenle, her bir somut olay ve somut poliçede yer alan özel şartların irdelenmesi de önem arz etmektedir. Uygulamada tekne poliçelerinde genellikle Enstitü Yat Klozları'na atıf bulunmaktadır.

Enstitü Yat Klozları'nın 9. maddesi şu şekilde kaleme alınmıştır:

“ 9.1. Bu sigorta [aşağıdaki] tehlikeler nedeniyle sigorta edilen şeyin uğradığı ziya veya hasarı kapsar:

9.1.1. Deniz, ırmak, göl veya diğer seyrüsefer yapılabilir suların tehlikeleri.”

Öncelikle söz konusu düzenleme gereği müsilajın bir su tehlikesi olup olmadığının tespitinin yapılması gereklidir. Su tehlikeleri, tekne seyir halindeyken meydana gelebileceği gibi marinaya bağlı iken de meydana gelebilecektir. Su tehlikesine verilebilecek en iyi örnek aniden bastıran sisin sebep olduğu kısıtlı görüş sebebiyle teknede meydana gelebilecek hasarlardır. Su tehlikesinin en temel özelliği öngörülememesi ve önceden tedbir alınarak önlenmesinin mümkün olmamasıdır. Müsilajın bu noktada bir su tehlikesi sayılıp sayılmayacağı hususu teknik bir inceleme de gerektirmektedir. Özetle, Enstitü Yat Klozlarına atıf olan bir tekne poliçesinde müsilajın su tehlikesi sayılıp sayılmayacağı yoruma ve tartışmaya açık bir konudur.

Müsilajın denizde meydana gelmesi nedeniyle bir su tehlikesi olduğu yorumu yapıldığında ise, Enstitü Yat Klozları'nın Sürat Botu Klozunu da değerlendirmek gerekecektir. Şöyle ki; bu klozun uygulanıp uygulanmayacağına teknenin boyuna, enine ve motoruna göre karar verilmektedir. 17 knots üzeri tekneler için Enstitü Yat Klozları m.19 ile teminata sınırlamalar getirilmiş olup, söz konusu kloz uygulandığı zaman diğer klozlarda bulunan aykırı hükümlere üstün olacaktır.

Müsilajın, teknelerin pervanelerine dolandığı ve teknelerin pervanelerinin tıkanmasına yol açtığı bilinmektedir. Sürat Botu Klozu ile 17 knots üzeri olan tekneler için pervane, dümen, bağlantı milinde meydana gelen hasarın teminat kapsamında olmadığı düzenlenmektedir;

19. Sürat Botu Klozu

“ 19.3. Aşağıdakiler ile ilgili olarak dümen, bağlantı mili [strat şaft] veya pervane için tazminat kabul edilmez:

19.3.2. Ağır hava, su veya diğer gemi, rıhtım veya iskeleden başka şeylerle veya su ile temas nedeniyle zıya veya hasar için tazminat.”

Yukarıdaki metinde bahsedilen “başka şeyler” ibaresinin müsilaj olarak değerlendirilmesi sonucunda 17 knots üzeri teknelerde pervane, dümen, bağlantı milinde meydana gelen zararın sigorta teminatı kapsamına girmeyeceğini söylemek mümkündür. Zira, yukarıda da belirtildiği üzere, sürat botu klozu diğer klostardan öncelikli olarak uygulanacaktır. Bu durumda, eğer poliçede sürat botu klozu var ve teknenin motor gücü de 17 knots üzerinde ise, su tehlikesi yorumu yapılmadan, her koşulda müsilajın pervaneye vereceği zararın teminat kapsamı dışında olacağının düşünülmesi mümkündür. Bu noktada, her somut poliçe kapsamında büyük teknelere özel kloz ile pervane ve şaft teminatı verilip verilmediği önem arz edecektir.

Bununla birlikte, TTK'nın Rizikonun Gerçekleşmesinde Kusur başlıklı 1429. maddesine göre “*Sigortacı, aksine sözleşme yoksa, sigorta ettirenin, sigortalının, lehtarın ve bunların hukuken fiillerinden sorumlu buldukları kişilerin ihmallerinden kaynaklanan zararları tazmin ile yükümlüdür. Sigorta ettiren, sigortalı ve tazminat ödenmesini sağlamak amacıyla bunların hukuken fiillerinden sorumlu oldukları kişiler, rizikonun gerçekleşmesine **kasten** sebep oldukları takdirde, sigortacı tazminat borcundan kurtulur ve aldığı primleri geri vermez.*”

Ancak, burada kasıttan bahsedildiği için ve kastın varlığı için sigortalının hem müsilajı görmesi hem de bile bile o yöne gitmesi gibi kıstasların bir arada olması gerekeceği için her somut olayın özelliğine bakılması önem arz etmektedir.

Sonuç olarak, somut olayın ve poliçenin özelliklerine göre değişiklik gösterecek olmakla birlikte, 17 knots altında olan teknelerde, Enstitü Yat Klostarı'nın 9. maddesi kapsamında müsilajın su tehlikesi sayılıp sayılmayacağı yoruma ve tartışmaya açık bir konu olmakla birlikte, motor gücü 17 knots'ın üzerinde olan ve poliçesinde sürat botu klozu olan teknelerde müsilajın pervane ve şafta vereceği zararın teminat dışı olduğunun düşünülmesi mümkündür.

TİLEGAL AVUKATLIK BÜROSU

Bu belge sadece bilgi vermek amacıyla hazırlanmıştır. Tüm hakları TİLEGAL Avukatlık Bürosu'na aittir. Kısmen dahi olsa izinsiz kullanılamaz. Genel hukuki konularla ilgili olarak hazırlanan bilgi notu, somut hukuki problemlere doğrudan uygulanmayabilir. Somut uyuşmazlıklarınız için hukuk danışmanlarınıza başvurmanızı tavsiye ederiz.